

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 20.3.2006 63. vuosikerta Numero 1 Sivu 7

Kotoinen rehu maistuu karjalle

Sirpa Lunki, MTT

Pohjois-Pohjanmaalla neuvotaan viljelijöitä käyttämään kotoisia rehuja karjan ruokinnassa. Myös tilojen väliseen viljakauppaan annetaan vinkkejä.

Pohjois-Pohjanmaan alueella toimiva Vilja rehuksi suoraan tiloilla - hanke tarjosi vuonna 2005 viljelijöille ja neuvojille tietoa viljan käytöstä nautakarjan rehuna. Lisäksi opastettiin ruokintatekniikassa ja tilojen välisessä suorassa viljakaupassa. Hankkeen toteuttivat MTT:n Pohjois-Pohjanmaan tutkimusasema Ruukissa ja Työtehoseura ry. Tavoitteena oli tarjota vaihtoehtoja tuotantokustannusten karsimiseen kiristyneessä taloudellisessa tilanteessa. Maidon- ja lihan tuottajahinnat ovat laskeneet, jolloin myös tuotantokustannuksiin tulee löytää säästöjä. Suurimpia muuttuvia tuotantokustannuksia ovat juuri rehukustannukset.

Oulun seudun ammattikorkeakoulun opiskelijat Kyösti Luonuansuu ja Tapio Leinonen selvittivät opinnäytetyössään rehuviljan käytön teknisiä vaihtoehtoja erilaisissa navetoissa. Opinnäyte toteutettiin osana Vilja rehuksi suoraan tiloilla – hanketta. Työn tarkoituksena oli pohtia, miten nautakarjatiloiilla käytettävää rehuviljaa voidaan säilöä, varastoida ja jakaa. Työn antoisin osio olivat tilaesimerkit, joiden avulla valotettiin viljan säilöntä- ja käyttötapoja tilakohtaisten ratkaisuiden kautta. Ne tarjoavat arvokasta tietoa navettainvestointia suunnittelevalle. Opinnäyte on saatavissa internetissä osoitteessa www.mtt.fi/tutkimus/alueellinen_tutkimus/viljahanke/materiaali/julkaisut/index.html.

Rahtisekoituksella tulosta

Yksi opinnäytetyön tilaesimerkeistä kertoo rahtisekoituksen käytöstä lypsykarjan ruokinnassa. Pohjois-Pohjanmaalla sijaitseva 32 lypsylehmän maitotila teettää väkirehun omasta viljastaan rahtisekoituksena. Rahtisekoitus on tilalta ulkoistettu työmenetelmä, jossa rahtimyllyläri yrittäjä valmistaa myllyautollaan tilan toimittamista aineksista väkirehuseoksen. Tilalla on viljelyssä 64 hehtaaria peltoa, josta 30 hehtaarilla tuotetaan vuosittain viljaa. Karjan keskituotos on noin 9 200 kg ja tavoitteena on nostaa sitä tulevaisuudessa. Tilalla on käytössä oma viljakuivuri ja tarvittavat viljavarastot. Viljasilosta vilja lasketaan perävaunuun, josta mylläri voi imeä viljan auton säiliöön.

Valmis rehuseos puretaan siiloon ja suursäkkeihin. Tällä tilalla rehuseos koostuu viljasta, valkuaistäydennyksestä, kivennäisistä ja vitamiineista. Korkeatuottoisille lypsylehmille on annettu lisäksi energiarehua.

Rahtina teetettävän rehuseoksen koostumus voidaan määrittää tilan tarpeiden mukaan. Kotoisia rehuja käytettäessä on tärkeää tuntea rehujen arvo, jotta täydentäminen voidaan tehdä oikein.

Rahtisekoitusauto käy tällä tilalla kolmen viikon välein ja kerralla valmistetaan 10 000 kg:n erä rehua. Valmis rehuseos voidaan jakaa eläimille käsin tai koneellisesti. Rahtiseos toimii kaikissa vastaavissa laitteissa kuin teollisetkin rehut.

Rahtisekoitus säästäisi monella tilalla työaikaa. Vaatimuksena on, että vilja on myllyautolle sopivassa paikassa. Muutoin rehun sekoittaminen ei vaadi isäntäväen läsnäoloa. Kyseisellä tilalla on oltu tyytyväisiä rahtimylläriin palveluun. Mylläri on jauhanut tilalla jo neljä vuotta. Rehuseos on ollut eläimille mieluista eikä syömättömyyttä tai terveysongelmia ole esiintynyt. Tilan rehukustannukset ovat laskeneet noin 5000 - 7000 euroa vuodessa.

Rehuviljaa nautakarjalle

Viljan käyttö nautakarjan rehuna ei ole suinkaan uusi asia, viljaa on käytetty pitkään. Kun viljan hinta oli aiemmin hyvä, tilat myivät tuottamansa viljan ja ostivat myyntituotolla eläimille teollisia rehuja. Nykyhinnoilla ei enää ole taloudellisesti järkevää myydä kaikkea tuottamaansa viljaa, vaan se kannattaa jalostaa omalla tilalla maidoksi tai lihaksi. Kun kotoista viljaa on alettu uudelleen käyttää nautojen rehuna, on samalla kehitetty erilaisia tapoja automatisoida viljapohjaista ruokintaa. Viljapohjaisia väkirehuja voidaan jakaa eläimille erikseen tai sekoitettuina seoksina. Väki rehukioskit tai ruokintasukkulat jakavat viljan ja täydennyskomponentit ilman esisekoitusta.

Lue aiheesta lisää Työtehoseuran maataloustiedotteista: Vilja väkirehuna ja väkirehuseokseen nautakarjatilalla (8/2004) ja Rehukauppaa suoraan tilojen välillä (5/2005). Molempia tiedotteita voi tilata Työtehoseura ry:stä.

Lisätietoja: sirpa.lunki@mtt.fi
puh. 040 725 4276

kuvat: Sirpa Lunki

Rahtisekoittaja työssään muhoslaisella maatilalla. Viljan jauhattaminen ja väkirehun sekoittaminen voidaan teettää rahtityönä tilan työaikaa säästäten. Rahtimylläriin tekemään rehuun voidaan lisätä tarvittavat täydennyskomponentit.